

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

کدام مشاغل تحت پوشش بیمه بیکاری هستند؟

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

• ادامه بیمه پردازی برای کارگران ساختمانی بیکار شده

• معافیت اماکن مذهبی از حق بیمه سهم کارفرمایی ساختمان

• شمول بیمه بیکاری برای اخراج‌شدگان از کارگاه خانوادگی

• بهره‌مندی مجدد از بیمه کارگران ساختمانی پس از انقطاع از آن

احمد فاضلی

کارشناس-مدیران تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

روحانی بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستیم. قرار است به اتفاق چند نفر از مؤمنان و خیرین و کمک اهالی محل، مسجدی در یکی از نقاط کرج بسازیم. در شماره قبلی نشریه اعلام شده بود که در ساخت‌وسازهای ساختمانی، حق بیمه سهم مالک ساختمان ۲۵ درصد شده است؛ آیا برای ساخت مساجد نیز حق بیمه مربوطه ۲۵ درصد است؟

خیر، در ساخت‌وسازهای مساجد و حسینیه‌ها و خانه‌های عالم، این‌گونه ساختمان‌ها از حق بیمه سهم کارفرمایی ساختمان معاف هستند.

در کارگاه تولید مواد غذایی شاغل و بیمه‌شده اجباری هستیم. قبلاً به علت مطلقه بودن، طبق رأی مرجع قضایی، حضانت پسر ۵ ساله‌ام به من واگذار شده است. چون یک هفته است از کارگاه اخراج شده‌ام و قرار است مقرری بیمه بیکاری دریافت کنم، آیا در فرمول مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری جزو مجردین محسوب می‌شوم یا متکلفین؟

اگر به موجب رأی قطعی دادگاه، نگهداری (حضانت) و تأمین معاش (کفالت) فرزند به عهده بیمه‌شده زن مطلقه باشد، در فرمول مدت‌زمان پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان آن، بیمه‌شده زن جزو متکلفین خواهد بود.

برای ساخت یک برج ۱۰ طبقه مسکونی، برگ پرداخت حق بیمه سهم مالک ساختمان توسط سازمان تأمین اجتماعی صادر شده است. چون میزان حق بیمه خیلی زیاد است، آیا می‌توان آن را به صورت اقساط پرداخت کرد؟

بله، چنانچه میزان حق بیمه سهم مالک ساختمان، مبلغ زیادی باشد شعبه تأمین اجتماعی با دریافت مدارک و مستندات اسناد مالکیت از مالک ساختمان و اخذ تضامین به عنوان ضمانت‌نامه از قبیل ضمانت‌نامه بانکی و یا چک صیادی و یا سفته نسبت به تقسیط آن اقدام کرده و ابتدا مراتب را جهت صدور پروانه ساختمان به مرجع مربوطه اعلام می‌کند، اما صدور گواهی پایان کار ساختمان توسط مرجع مربوطه، منوط به پرداخت کلیه اقساط و صدور مفصاحساب از سوی سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود.

از سه سال قبل بیمه کارگران ساختمانی شده‌ام و حق بیمه ماهانه تا آخر تیرماه سال جاری پرداخت شده، اما به دلیل بعضی مشکلات از پرداخت ماه تیرماه تاکنون پرداخت نکرده‌ام. آیا بیمه من قطع شده و یا می‌توانم مجدداً به بیمه پردازی خود ادامه دهم؟

طبق مقررات، بیمه‌شده کارگران ساختمانی باید حق بیمه هر ماه را حداکثر تا آخرین روز ماه بعدی پرداخت کند، و اگر از تاریخ آخرین پرداخت حق بیمه حداکثر شش ماه سپری شده باشد و بیمه‌شده درخواست ادامه بیمه پردازی را داشته باشد، بعد از بازرسی تحقیقی مبنی بر تأیید اشتغال بیمه‌شده در شغل کارگر ساختمانی مربوطه، او می‌تواند ضمن پرداخت حق بیمه ماه‌های گذشته همراه با جرائم مربوطه، به بیمه پردازی ماه‌های آتی خود ادامه دهد.

در شهر قدس استان تهران با دو کارگر کله پاک‌کن و پیش خدمت، مغازه طباحی و کله پزی دارم. اگر بخواهم آن‌ها را بیمه تأمین اجتماعی کنم میزان حق بیمه چقدر است و آیا مثل بعضی کارگاه‌ها، کارفرما از پرداخت حق بیمه سهم خود معاف است؟

با توجه به جمله سؤال‌کننده (اگر بخواهم کارگران را بیمه کنم) در متن سؤال، ابتدا در این ارتباط به اطلاع کارفرمایان می‌رسانیم که بیمه کارگران شاغل در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی اجباری است و طبق ماده (۱۴۸) قانون کار، کارفرما مکلف به بیمه کردن کارگران خود است. چون کارگاه‌های طباحی و کله پزی جزء کارگاه‌های تولیدی و فنی و صنعتی نیستند، لذا مشمول معافیت سهم کارفرما تا پنج نفر کارگر نمی‌شوند. صنف طباحی و کله پزی جزء صنفی هستند که دستمزد مقطوع دارند و چون احتمالاً جمعیت شهر قدس کمتر از ۵۰۰ هزار نفر است، در این قبیل شهرها دستمزد روزانه کله پاک‌کن با ضریب ۱/۲ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۱۲۳ هزار و ۳۰۰ ریال و دستمزد روزانه پیش خدمت با ضریب ۱/۰۵ برابر حداقل دستمزد و معادل یک میلیون و ۸۵۷ هزار و ۹۰۰ ریال است (با توضیح اینکه طبق دستورالعمل صادره، از اول سال جاری پنج درصد دیگر به کلیه ضرایب دستمزد های مقطوع کارگاه‌ها اضافه شده). کارفرما باید ضمن درج دستمزد روزانه و ماهانه کارگران همراه با ۲۰ میلیون ریال بابت حق مسکن و مزایای انگیزه‌ای در لیست‌های ماهانه، ۲۰ درصد از کل دریافتی هر کارگر را بابت حق بیمه به حساب سازمان تأمین اجتماعی واریز کند (۷ درصد سهم بیمه‌شده و ۲۰ درصد سهم کارفرما و ۳ درصد بیمه بیکاری).

به صورت حرفه‌ای در کار برق ساختمان تخصص دارم. آیا شغل من جزء مشاغل کارگران ساختمانی محسوب می‌شود تا بتوانم با آموزش در رشته برق ساختمان در سازمان فنی و حرفه‌ای و اخذ کارت مهارت فنی از بیمه کارگران ساختمانی استفاده کنم؟

۱۶ مورد از مشاغل مختلف که متقاضی بیمه کارگر ساختمانی هستند و می‌توانند بعد از آموزش، کارت مهارت فنی از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای دریافت کنند عبارت‌اند از: ۱- آماتوربند ۲- بتن‌ریز و بتن‌ساز ۳- قالب‌بند و کف‌راژ ۴- اسکلت فلزی ۵- بتای سفت کار ۶- لوله کش گاز خانگی و تجاری ۷- لوله کش و نصاب وسایل بهداشتی ۸- عایق کار رطوبتی و آسفالت کار اینیه ۹- کارگر نگهدار بتن ۱۰- کارگر نقشه‌بردار ۱۱- سنگ کار ۱۲- گچ کار ۱۳- کاشی کار ۱۴- درب و پنجره‌ساز ۱۵- نقاش ساختمان ۱۶- برقکار ساختمان (مثل شما).

در کارگاه تولید مواد غذایی شاغل و بیمه‌شده اجباری هستیم. قبلاً به علت مطلقه بودن، طبق رأی مرجع قضایی حضانت پسر پنج ساله‌ام به من واگذار شد. چون یک هفته است از کارگاه اخراج شده‌ام و قرار است مقرری بیمه بیکاری دریافت کنم، در فرمول مدت پرداخت مقرری جزو مجردین محسوب می‌شوم یا متکلفان؟

اگر به موجب رأی قطعی دادگاه نگهداری (حضانت) و تأمین معاش (کفالت) فرزند به عهده بیمه‌شده زن مطلقه باشد، در مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان آن جزو متکلفان خواهد بود.

شش ماه بیمه پردازی کارگر ساختمانی دارم. چون اخیراً بزرگ‌ترین سازمان تأمین اجتماعی ادامه اشتغال من در حرفه کارگر ساختمانی را تأیید نکرده و به دنبال آن بیمه من قطع شده است. با توجه به اینکه ۵۴ سال سن دارم و غیر از سابقه پرداخت بیمه کارگر ساختمانی چهار سال نیز سابقه قبلی بیمه پردازی اجباری دارم، از چه طریقی می‌توانم بیمه پردازی خود را ادامه دهم؟

با توجه به اینکه طبق گزارش بازرس سازمان تأمین اجتماعی در حال حاضر در حرفه کارگر ساختمانی اشتغال به کار ندارید، اگر دارای حرفه دیگری هستید، در صورت عدم اشتغال در کارگاه دیگر مشمول قانون تأمین اجتماعی، می‌توانید با توجه به میزان سن و سابقه خودتان یا بیمه مشاغل آزاد شوید و یا از بیمه اختیاری استفاده کنید.

یک هفته است به علت اختلاف با پدرم از کارگاه اخراج و بعد از اخراج، یک کارگر جدید جایگزین من شده است. در شماره‌های قبلی نشریه اعلام شده که اگر در کارگاه‌های خانوادگی غیر از افراد درجه یک کارفرما، کارگر متفرقه دیگری نیز شاغل باشد، در صورت اخراج فرزندان کارفرما از کارگاه، آن‌ها می‌توانند از بیمه بیکاری استفاده کنند. آیا من نیز می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

خیر، مبنای تشخیص استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری هر یک از افراد خانواده، لزوم اشتغال فرد و یا افراد متفرقه در تاریخ وقوع بیکاری افراد خانواده در کارگاه است. به عبارت دیگر اگر در کارگاه‌های خانوادگی که صرفاً افراد درجه یک نسبی کارفرما شامل فرزندان و والدین و همسر شاغل و بیمه‌پرداز اجباری باشند، چون طبق ماده (۱۸۸) قانون کار مشمول قانون کار نیستند و از دستمزد آن‌ها سه درصد حق بیمه بیکاری کسر نمی‌شود، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیز نخواهند بود، اما چنانچه غیر از افراد خانواده، شخص و یا اشخاص دیگری شاغل باشند ضمن اینکه همه افراد اعم از خانواده و متفرقه مشمول پرداخت سه درصد حق بیمه بیکاری خواهند بود، در این صورت اگر فردی از افراد خانواده از کارگاه اخراج شود، با لحاظ سایر شرایط، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهد بود. لذا چون اشتغال کارگر متفرقه در کارگاه خانوادگی بعد از اخراج شما از کارگاه صورت گرفته، نمی‌توانید از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنید.

مدیرعامل شرکت پیمانکاری هستیم. در یکی از شماره‌های قبل اعلام شده بود شرکت‌های دارای شخصیت حقوقی که دارای دفاتر قانونی و اسناد و مدارک متقن حسابداری مربوط به پرداخت حقوق پرسنل هستند، چنانچه به عللی موفق نشده باشند نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه چندماهه پرسنل خود اقدام کنند و بدهی خود را در مهلت مقرر در ماده (۲۹) قانون تأمین اجتماعی پرداخت کنند، اگر لیست‌های پرداخت نشده حداکثر تا ۱۲ ماه قبل از ماه جاری باشد، می‌توانند با تکمیل فرم مخصوص به همراه فهرست اسامی افرادی که لیست آن‌ها در دوره مورد نظر به تأمین اجتماعی ارسال نشده است، به صورت گروهی رسیدگی جهت پرداخت حق بیمه ماه‌های گذشته را درخواست کنند. در این ارتباط پیمانکاری ما که شخص حقوقی است و در خصوص یک فقره قرارداد یک ساله که هنوز به اتمام نرسیده به علت مشکلات مالی، حق بیمه سه ماه گذشته را پرداخت نکرده، آیا می‌توانیم از این تسهیلات استفاده کنیم؟

پیمانکارانی که صرفاً با موضوع خدمات تأمین نیروی انسانی با واگذارنده کار قرارداد منعقد می‌کنند اگر هنوز حق بیمه قرارداد توسط سازمان تأمین اجتماعی محاسبه و ابلاغ نشده و یا اینکه از خاتمه پیمان بیش از یک ماه سپری نشده، همچنین بیش از شش ماه از تاریخ آخرین ارسال صورت‌مزد و حقوق پرسنل شاغل در قرارداد مربوط (به جای ۱۲ ماه در سایر شرکت‌های حقوقی) نگذشته باشد، درخواست پیمانکار در کمیته احتساب سوابق مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تأیید موضوع، حق بیمه ماه یا ماه‌های پرداخت نشده قبلی همراه با جرائم مربوطه محاسبه شده و در ردیف پیمان مورد نظر به صورت نقدی و یک جا وصول می‌شود.

بعد از یک سال بیمه پردازی کارگر ساختمانی مدت شش ماه در شرکت پیمانکاری ساختمانی شاغل بودم و چون در مدت مذکور حق بیمه من توسط پیمانکار پرداخت می‌شد، پرداخت حق بیمه کارگر ساختمانی را قطع کرده‌ام. اکنون که قرارداد پیمانکار با واگذارنده کار به پایان رسیده، آیا می‌توانم مجدداً از بیمه کارگران ساختمانی استفاده کنم؟

اگر بیمه‌شده کارگر ساختمانی در یکی از کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی و یا پیمانکاری شاغل و حق بیمه ماهانه او توسط کارفرمای مربوطه یا پیمانکار پرداخت نشود، بیمه‌شده از شمول قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی خارج می‌شود و بعد از ترک کار از کارگاه مربوطه (مثل شما)، صرفاً با ارائه درخواست مجدد و با لحاظ سایر شرایط، می‌تواند مجدداً از بیمه کارگران ساختمانی بهره‌مند شود.

از یک ماه قبل، کارگاه طلاسازی با چهار نفر کارگر با مشاغل مربوطه ریخته‌گر، کارگر ذوب، حسابدار و ویزیتور در بازار تهران راه‌اندازی کرده‌ام. با استناد به ماده (۱۴۸) قانون کار مبنی بر اینکه کارفرما مکلف است نسبت به بیمه کردن کارگران خود اقدام کند، تصمیم دارم از اولین ماه شروع فعالیت کارگاه، کارگران را بیمه اجتماعی کنم. در خصوص دستمزد کارگران و نرخ حق بیمه و اینکه آیا در کارگاه‌های طلاسازی کارفرما از پرداخت حق بیمه سهم خود معاف است یا خیر، نیاز به کسب اطلاعات دارم.

کارگران شاغل در کارگاه‌های طلاسازی دستمزد مقطوع دارند و در شهرهای بیش از ۵۰۰ هزار نفر جمعیت دستمزد روزانه ریخته‌گر با ضریب ۱/۵۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۷۴۲ هزار و ۶۱۰ ریال، دستمزد روزانه حسابدار و کارگر ذوب با ضریب ۱/۵ برابر حداقل دستمزد معادل ۲ میلیون و ۶۵۴ هزار و ۱۴۰ ریال و دستمزد روزانه ویزیتور با ضریب ۱/۳ برابر حداقل دستمزد معادل ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار و ۳۰۰ ریال است. البته پیرو توضیحات داده شده در پاسخ به یکی از سؤالات بالا، از اول سال ۱۴۰۲، پنج درصد دیگر به ضرایب مذکور اضافه شده است. ضمناً فقط ۳۹ مورد از کارگاه‌های تولیدی و صنعتی و فنی مشمول معافیت ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما هستند و صنف طلاسازی جزء کارگاه‌های مشمول معافیت نیست و نرخ کارگاه ۲۰ درصد است و کارفرما باید علاوه بر دستمزد روزانه، برای هر کارگر ماهانه مبلغ ۲۰ میلیون ریال نیز بابت حق مسکن و مزایای انگیزه‌ای در لیست‌های ارسالی درج کند.